

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite prin implementarea noilor reglementări

Proiectul legii pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003, este elaborat de Ministerul Justiției în vederea executării Hotărîrii Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură penală (*liberarea provizorie sub control judiciar*).

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Necesitatea elaborării proiectului de lege pentru modificarea și completarea Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003 (*în continuare - CPP*) a servit constatarea Curții Constituționale (în punctele 72 și 73 a Hotărîrii menționate supra) a unor omisiuni de reglementare în partea ce ține de termenul pentru care poate fi dispus controlul judiciar și durata maximă a acestuia, în rezultat generînd o situație de incertitudine pentru persoanele liberate provizoriu sub control judiciar, prin imposibilitatea de a-și adapta conduita și de a-și apăra drepturile procesuale, și totodată, creînd deficiențe în aplicarea acestuia.

Ingerința generată de instituția controlului judiciar vizează drepturi fundamentale, respectiv dreptul la libertate individuală, dreptul la liberă circulație, dreptul la viață intimă, familială și privată, libertatea întrunirilor, munca și protecția socială a muncii și libertatea economică, este reglementată prin lege. Respectiv liberarea provizorie sub control judiciar, fiind o măsură preventivă aplicabilă în cursul urmăririi penale și al judecării cauzei, se impune, fiind adecvată scopului legitim urmărit, nediscriminatorie și necesară într-o societate democratică, pentru protejarea valorilor statului de drept.

Potrivit **art. 175 și 191 alin.(1)** din CPP, liberarea provizorie sub control judiciar este o măsură preventivă neprivativă de libertate și constituie o alternativă a arestării preventive, ce poate fi aplicată numai față de persoana în privința căreia s-a înaintat un demers de arestare sau față de bănuitul, învinuitul, inculpatul care sunt deja arestați. Această măsură poate fi luată de către judecătorul de instrucție sau instanța de judecată, dacă există probe sau indicii temeinice din care rezultă bănuiala rezonabilă că bănuitul/învinuitul/inculpatul a săvârșit o infracțiune și dacă măsura este necesară în scopul asigurării bunei desfășurări a procesului penal, al împiedicării sustragerii inculpatului de la urmărirea penală sau de la judecată ori al prevenirii săvârșirii unei alte infracțiuni.

Curtea Constituțională a statuat că, deși **art.191** din CPP nu prevede în mod expres un termen limită pentru care să poată fi dispusă măsura liberării provizorii sub control judiciar, totuși instanța de judecată, ținînd cont de **art. 195 alin. (5)**

pct. 1), ar trebui să stabilească un termen pentru aplicarea acestei măsuri. Astfel, neindicarea expresă a termenului de aplicare a măsurii liberării provizorii sub control judiciar și durata maximă a acesteia constituie o omisiune legislativă contrară Constituției.

Prin urmare, în scopul remedierii deficienței de reglementare a normei menționate, Ministerul Justiției propune completarea **art. 191 CPP** prin care se va institui termenul limită pentru care poate fi dispus controlul judiciar și durata maximă a acestei măsuri.

Intervenția în instituția liberării provizorii sub control judiciar va avea totodată ca impact, modificarea conceptului prelungirii termenului măsurii cu exercitarea controlului judiciar nemijlocit. Astfel, va fi înlocuită practica de depunere a demersului de prelungire a măsurii preventive de către procuror, cu controlul judecătorului nu mai rar decât o dată la 60 de zile. Instituția controlului judiciar presupune o implicare mai activă din partea judecătorului, or, reieșind chiar din denumirea acestei instituții instanța este aceea care exercită controlul asupra conduitei persoanei învinuite sau inculpate. Urmare a adoptării modificărilor propuse vom putea fi în prezența unui control judiciar veritabil din partea judecătorului.

Cu toate că Curtea nu și-a extins obiectul de examinare, în scopul eliminării stării de incertitudine juridică au fost operate completări în partea ce ține de instituția liberării provizorii pe cauțiune, or, similar liberării provizorii sub control judiciar, reglementările de la **art. 192** urmează a asigura dreptul persoanei de a-și cunoaște drepturile și obligațiile și de a-și adapta corespunzător conduita.

Reieșind din faptul cu măsura preventivă sub forma liberării provizorii sub control judiciar și pe cauțiune nu presupune un grad de ingerință sporită ca și în cazul arestului preventiv sau la domiciliu, intenționăm majorarea termenului maxim pentru care poate fi dispusă măsura, în dependență de pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea respectivă. Astfel, în cazul infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave durata maximă nu poate depăși 12 luni, sau, în cazul infracțiunilor cu o gravitate sporită, întru realizarea scopurilor măsurilor preventive, se propune ca durata maximă a măsurii să nu poată depăși 24 de luni. Mărirea duratei maxime de aplicare a liberării provizorii sub control judiciar sau pe cauțiune pentru anumite categorii de infracțiuni, are totodată scopul de a oferi șansa subiecților împuterniciți cu aplicarea legii de a recurge la măsuri preventive de alternativă arestului cu un nivel minim de ingerință în drepturile și libertățile persoanei.

Modificarea operată la **art. 190** Cod de procedură penală, este necesară întru înlăturarea contradicțiilor de reglementare în raport cu completările propuse la **art. 191 și 192** Codul de procedură penală.

Prezentul proiect are ca finalitate modificarea mecanismului dispunerii măsurii preventive liberarea provizorie sub controlul judiciar și pe cauțiune.

Implementarea proiectului nu presupune cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

Impactul proiectului

Impactul prezentului proiect de lege este executarea Hotărîrii Curții Constituționale nr. 17 din 19 mai 2016 pentru controlul constituționalității unor prevederi din Codul de procedură penală (*liberarea provizorie sub control judiciar*).

Modul de incorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare, actele normative care trebuie elaborate sau modificate

În urma adoptării proiectului Legii pentru completarea Codului de procedură penală nr. 122-XV din 14 martie 2003 nu va fi necesar modificarea sau completarea cadrului normativ conex.

Respectarea transparenței decizionale

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul Legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

Viceministru

Nicolae EȘANU